

JONG EN KANKER

Samen sterker

JAARLIJKS KRIJGEN IN ONS LAND ZO'N 2500 MENSEN van 18 tot 35 jaar te horen dat ze kanker hebben. Dat vergt naast gerichte medische zorg ook andere ondersteuning. Want hoe moet dat verder met opleiding of werk? Is het mogelijk om een huis te kopen? En is die kindervens nog haalbaar?

door Anita Zijlstra

Het drong nauwelijks tot haar door dat ze baarmoederhalskanker

had. Laat staan dat ze met doodgaan bezig was. „Dat was zo'n onrealistische gedachte; daar was ik toch veel te jong voor”, vertelt Denise Dechamps (28). Pas toen na zware ingrepen bleek dat de ziekte niet was uitgezaaid, kwamen alle emoties eruit. „Kinderen krijgen is altijd een van mijn grootste wensen geweest. Maar kon dat nog wel?”

Regelmatig ziet verpleegkundig specialist Melissa Sombroek (33) jongeren als Denise op de afdeling oncologie van ziekenhuis OLVG in Amsterdam. Dat raakt haar, elke keer weer. „Het zijn doorgaans mijn leeftijdsgenoten. De ziekte is natuurlijk voor iedereen een hard gelag. Maar als je jong bent, krijg je naast de medische behandelingen met heel andere problematiek te maken. Een opleiding, een baan, een huis, maar ook relaties en fertilititeit: niets is meer vanzelfsprekend.”

Dat vraagt extra begeleiding, leert de ervaring. „Ze zijn te oud voor de kinderafdeling en te jong voor de reguliere zorg. Een arts heeft geen tijd voor hun specifieke behoeften. Op het mo-

Bij lotgenoten heb je aan half woord genoeg

ment dat ze de spreekkamer verlaten, staan jonge kankerpatiënten er alleen voor. Ze weten niet bij wie ze moeten aankloppen, want

doorgaans kennen ze niemand van hun leeftijd die ook kanker heeft. Sommigen raken in een sociaal isolement.”

Het OLVG werkt samen met het Ingeborg Douwes Centrum, dat psychosociale (na)zorg biedt aan mensen met kanker en hun naasten. Speciale aandacht is er voor de kwetsbare jongvolwassenen, de zogenaemde AYA's (Adolescent & Young Adult).

Het Nationaal AYA Platform, gedreven door het AYA Expertise Platform van het Radboudumc, is inmiddels een hechte samenwerking tussen ervaringsdeskundigen en professionele hulpverleners uit achttien ziekenhuizen. Op internet bestaat een AYA-community, waar de jonge patiënten ervaringen kunnen delen en informatie kunnen uitwisselen.

Ook Denise Dechamps, zelf psychologe, heeft via beide kanalen veel lotgenoten leren kennen. „Iedereen in mijn omgeving was hartstikke lief en meelevend, hoor. Maar niemand weet wat je echt voelt. Bij andere AYA's heb je aan een half woord genoeg.”

De verhalen zijn herkenbaar. „Studenten laten tijdens hun ziekte hun studiebeurs doorlopen, omdat ze anders geen inkomen hebben. Maar daardoor loopt hun schuld torenhoog op. Anderen kunnen geen hypotheek of levensverzekering afsluiten, omdat ze kanker hebben. En hoe leg je dat gat op je cv uit als je gaat solliciteren?”

Behalve praktische zaken delen ze ook hun gevoelens als het gaat over bijvoorbeeld uiterlijk, relaties en seks. „Mijn vriend ontmoette ik twee jaar geleden, precies op de dag dat ik het slechte nieuws kreeg. Bij de volgende date heb ik maar

meteen open kaart gespeeld. Ik vond dat hij het moest weten, voordat het echt iets tussen ons zou worden. Dit gaan we samen doen, beloofde hij spontaan. Maandenlang heeft hij me verzorgd. Uit bed getild, gedoucht, zelfs mijn benen geschoren”, klinkt het dankbaar.

Inmiddels werkt ze voor zichzelf als lichaamstaal-expert. „De ziekte zette me aan het denken. Wat wil ik eigenlijk? Ik heb mijn hart gevolgd en ontslag genomen. Veel AYA's hebben overigens problemen met werk: of ze worden simpelweg niet aangenomen of een baas wil ze eruit werken uit angst dat ze weer ziek worden.”

Denise ziet de toekomst rooskleurig tegemoet. „Het gaat heel erg goed met me. Toen ik niet ziek was, wilde ik overal controle over hebben. Nu realiseer ik me dat dat slechts een illusie is. Ik ben gelukkig nu”, straalt ze. „Er zit zelfs een huwelijk aan te komen...”

SPECIALE ZORG

Ook op Wereldkankerdag, donderdag 4 februari, wordt aandacht gevraagd voor AYA's, jongvolwassenen met kanker. Want er is nog te weinig oog voor leeftijd-specifieke problemen. In de ziekenhuizen die zijn aangesloten bij het Nationaal AYA Expertise Platform wordt speciale zorg verleend aan 18- tot 35-jarigen. Ook wordt veel energie gestoken in wetenschappelijk onderzoek naar de oorzaak en het gevolg van kanker op de AYA-leeftijd.
www.aya4net.nl
www.ingeborgdouwescentrum.nl